

Аналіз ефективності методів криміналістичного аудиту в діяльності національної поліції України для протидії організованим злочинності

Олена Джафарова

Д-ка юрид. наук, професорка, Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4201-0218>

Марія Дзюбенко

Вінницьке районне управління поліції Головного управління Національної поліції у Вінницькій обл., м. Вінниця, Україна

Данііл Зінченко

Вінницьке районне управління поліції Головного управління Національної поліції у Вінницькій обл., м. Вінниця, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8089-0511>

Зосереджено увагу на оцінюванні ролі криміналістичного аудиту як ефективного інструменту протистояння організованим злочинності. Проаналізовано його методи, що дають змогу виявляти і запобігати злочинній діяльності на ранніх стадіях.

Ключові слова: криміналістичний аудит; організована злочинність; протидія злочинності; цифрові технології; аналіз документації.

Analyzing the Efficiency of Forensic Audit Methods in the National Police of Ukraine's Activities to Combat Organized Crime

Olena Dzhafarova, Maria Dziubenko, Daniil Zinchenko

The focus is on evaluating the role of forensic audit as an efficient tool in combating organized crime. Its methods are analyzed, enabling the detection and prevention of criminal activity at early stages.

Keywords: forensic audit; organized crime; combating crime; digital technologies; documentation analysis.

Організована злочинність є однією з найбільших загроз для національної безпеки багатьох країн, зокрема України. тому ефективна боротьба з цим явищем вимагає вдосконалення методів криміналістичного аудиту, які застосовують фахівці Національної поліції України.

Криміналістичний аудит — це комплексна система заходів, спрямованих на ідентифікування, аналізування та запобігання правопорушенням у різних сферах діяльності. Його теоретична основа ґрунтується на принципах криміналістики, аудиту, правознавства та інформаційних технологій, формуючи міцний фундамент для ефективної боротьби зі злочинністю. Центральне місце в теорії криміналістичного аудиту посідає концепція розкриття та аналізу інформації, що дає змогу не лише виявляти факти правопорушень, а й розуміти їх причини та механізми [1]. Основними засадами криміналістичного аудиту є системність і комплексність підходу,

що передбачає охоплення всіх аспектів досліджуваного об'єкта, від внутрішніх процесів до зовнішніх впливів. Важливу роль відіграє також принцип об'єктивності та неупередженості, що гарантує достовірність результатів аудиту. Окремо слід виокремити використання спеціалізованих методів збирання, аналізування та інтерпретації даних, що забезпечують глибоке розуміння кримінальних процесів та ефективне виявлення закономірностей і тенденцій. Теорія криміналістичного аудиту також акцентує увагу на важливості правової регламентації процесів збирання, зберігання та аналізування інформації, що вимагає глибоких знань в області законодавства та етики. Інтеграція інформаційних технологій відкриває нові можливості для криміналістичного аудиту, зокрема через використання баз даних, штучного інтелекту та аналітичного програмного забезпечення для оброблення значних обсягів інформації. Ураховуючи

динамічний розвиток сучасного суспільства та зростання складності злочинних проявів, теоретичні основи криміналістичного аудиту постійно еволюціонують, адаптуючись до нових викликів [2]. Це викликає необхідність у постійній актуалізації та використанні прогресивних підходів до забезпечення правопорядку та протидії злочинності на різних рівнях.

Ефективність методів криміналістичного аудиту полягає у їх здатності адаптуватися до швидко змінюваного середовища злочинності та використовувати передові технології для виявлення, аналізування та протидії правопорушенням. В основі цих методів — глибоке розуміння кримінальних процесів, урахування соціальних, економічних і психологічних аспектів, що сприяють злочинності, а також використання комплексного підходу для оцінювання ризиків і вразливостей системи. Одним із ключових аспектів ефективності є інтеграція цифрових інструментів та аналітичного софту, що дають змогу оперативно обробляти значні обсяги даних, виявляти зв'язки між різними видами інформації та прогнозувати потенційні загрози. Це сприяє не тільки ефективному розслідуванню злочинів, а й розробленню профілактичних заходів, спрямованих на недопущення правопорушень у майбутньому. Важливу роль у підвищенні ефективності криміналістичного аудиту відіграє також навчання та розвиток кадрового потенціалу [3]. Фахівці, які добре обізнані у галузях криміналістики, права, інформаційних технологій та аналітики, здатні застосовувати найефективніші методи для розв'язання складних завдань. Освіта та підготовка експертів, які можуть критично мислити та швидко адаптуватися до нових умов, є критично важливими для забезпечення високої ефективності криміналістичного аудиту. До того ж співпраця між правоохоронними органами на національному та міжнародному рівнях розширює можливості криміналістичного аудиту, даючи змогу обмінюватися інформацією, досвідом та кращими практиками [4].

На нашу думку, такий підхід не лише сприяє ефективному протистоянню транснаціональній злочинності, а й відкриває нові перспективи для вдосконалення методів аудиту, їх адаптації до специфіки різних типів злочинів та

використання інноваційних рішень у боротьбі зі злочинністю.

Проблеми, що виникають у контексті криміналістичного аудиту, можуть бути різноманітними, від технічних до організаційних аспектів. Однією з найпоширеніших проблем є брак кваліфікованих фахівців у галузі криміналістики та аудиту, що ускладнює якісне проведення аудиту та аналізування результатів. Іншою проблемою є обмежений доступ до необхідних баз даних та інформаційних ресурсів, що ускладнює роботу аудиторів та обмежує їхні можливості [5]. Для вирішення цих проблем необхідно, по-перше, залучати до роботи висококваліфікованих спеціалістів шляхом організації системи постійного підвищення кваліфікації та перепідготовки та розширювати доступ до баз даних та інформаційних ресурсів за рахунок міжнародної співпраці та укладення відповідних угод [6]. Також важливою є підтримка розробників програмного забезпечення, яке використовують у процесі криміналістичного аудиту, із метою зниження його вартості та забезпечення його доступності для широкого кола користувачів.

Ми вважаємо, що ці шляхи дадуть змогу ефективно вирішувати проблеми, що виникають під час криміналістичного аудиту, та проводити аудит на високому рівні з метою забезпечення безпеки суспільства та протидії злочинності.

Отже, аналіз ефективності методів криміналістичного аудиту в діяльності Національної поліції України для протидії організованим злочинності підкреслює важливість цього інструменту у забезпеченні безпеки громадян та боротьбі зі складними формами злочинності. Наше дослідження свідчить, що застосування сучасних методів криміналістичного аудиту дає змогу виявляти та прогнозувати злочинну діяльність на ранніх стадіях, що сприяє ефективному реагуванню правоохоронних органів. Незважаючи на певні проблеми (зокрема, нестача кваліфікованих кадрів та обмежений доступ до інформаційних ресурсів), можемо окреслити шляхи їх подолання у вигляді підвищенні кваліфікації персоналу та розширенні міжнародної співпраці. Важливо постійного вдосконалювати методи криміналістичного аудиту для забезпечення ефективної боротьби з організованою злочинністю та збереження безпеки суспільства.

Перелік джерел посилання

1. Горбатенко В. М. Організація та методика криміналістичного аудиту : навч. посіб. Київ, 2017. 240 с.
2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 11.03.2024).
3. Криміналістика : навч. посіб. / за ред. В. С. Кузьменка. Київ, 2018. 672 с.
4. Лазаренко А. В. Криміналістичний аудит у діяльності правоохоронних органів : монографія. Київ, 2018. 408 с.
5. Національна поліція України: офіційний сайт. URL: <https://police.gov.ua> (дата звернення: 11.03.2024).
6. Слободяник О. М. Основи криміналістичного аудиту : навч. посіб. Київ, 2019. 312 с.
7. Шевченко В. В. Криміналістичний аудит: теорія та практика застосування : монографія. Київ, 2016. 368 с.